

Betænkning

over

- I. forslag til lov om ændring af lov om avancestop og prisdæmpende aftaler,
- II. forslag til lov om ændring af lov om begrænsning af udbytter og vederlag m. v.,
- III. forslag til lov om ændring af lov om pengeinstitutters rentemarginal og
- IV. forslag til lov om ophævelse af lov om pengeinstitutters rentemarginal [af Glistrup m. fl.].

(Afgivet af erhvervsudvalget den 21. februar 1976).

Udvalget har behandlet lovforslagene i en række møder og har herunder haft samråd med handelsministeren, der tillige har besvaret skriftlige spørgsmål fra udvalget.

Nogle af udvalgets spørgsmål og ministerens svar herpå samt handelsministerens kommentar til en henvendelse fra Foreningen af statsautoriserede Revisorer er optrykt som bilag til betænkningen.

Udvalget har modtaget skriftlige henvendelser fra:

Foreningen af statsautoriserede Revisorer,
Grosserer-Societetet,
Industrirådet og
Liberale Erhvervs Råd.

Ad. I. forslag til lov om ændring af lov om avancestop og prisdæmpende aftaler.

Handelsministeren har stillet ændringsforslag nr. 2, hvorefter lovforslaget kan stadfæstes straks efter vedtagelsen. Der henvises til de bemærkninger, der ledsager ændringsforslaget.

Herefter indstiller et *flertal* (udvalget med undtagelse af fremskridtspartiets, det konservative folkepartis og Danmarks kommunistiske partis medlemmer af udvalget) lovforslaget til

vedtagelse med det af handelsministeren stillede ændringsforslag.

Et *mindretal* (fremskridtspartiets medlemmer af udvalget) vil redegøre for sin stilling ved lovforslagets 2. behandling.

Et *andet mindretal* (det konservative folkepartis medlem af udvalget) henviser til sin indstilling i betænkning over forslag til folketingsbeslutning om ophævelse af lov om avancestop og prisdæmpende aftaler. Såfremt dette forslag ikke vedtages, indstiller mindretallet handelsministerens lovforslag til *vedtagelse* på grund af de forbedringer, der er indeholdt deri.

Et *tredje mindretal* (Danmarks kommunistiske partis medlem af udvalget) har stillet nedenstående ændringsforslag nr. 1, hvorefter § 1, nr. 1, udgår. Herefter indstiller mindretallet lovforslaget til *vedtagelse* med det af mindretallet under nr. 1 og det af handelsministeren under nr. 2 stillede ændringsforslag.

Ad. II. forslag til lov om ændring af lov om begrænsning af udbytter og vederlag m. v.

Et *flertal* (udvalget med undtagelse af fremskridtspartiets medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Et *mindretal* (fremskridtspartiets medlemmer af udvalget) vil redegøre for sin stilling ved lovforslagets 2. behandling.

Ad III. forslag til lov om ændring af lov om pengeinstitutters rentemarginal.

Et *flertal* (udvalget med undtagelse af fremskridtspartiets og det konservative folkepartis medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Et *mindretal* (fremskridtspartiets og det konservative folkepartis medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Ad IV. forslag til lov om ophævelse af lov om pengeinstitutters rentemarginal [af Glistrup m. fl.]

Et *flertal* (udvalget med undtagelse af fremskridtspartiets og det konservative folkepartis medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Et *mindretal* (fremskridtspartiets og det konservative folkepartis medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Holmberg (V). Jens Peter Jensen (V). Lennart Larson (V). Wichmann Madsen (V).

Nauerby (FP). Bach (FP). Glensgård (FP). Inger Stilling Pedersen (KrF).

Dorte Bennedsen (S). Lysholt Hansen (S). K. J. Mortensen (S),
formand.

Inge Fischer Møller (S). Birte Weiss (S). Ingomar Petersen (RV).

Poul Dam (SF). Kaj Hansen (DKP). Haunstrup Clemmensen (KF),
næstformand.

Ændringsforslag.

I. forslag til lov om ændring af lov om avancestop og prisdæmpende aftaler.

Til § 1.

Af et *mindretal* (Kaj Hansen (DKP)):

1) *Nr. 1* udgår.

Ny paragraf.

Af *handelsministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af Nauerby (FP), Bach (FP) og Glensgård (FP)):

2) Efter § 2 indsættes som ny paragraf:

»§ 0.

Lovforslaget kan stadfæstes straks efter vedtagelsen.«

Bemærkninger.

Til nr. 2.

Formålet med ændringen er at sikre, at pligten til at modregne godtgørelsen i henhold til lov om prisdæmpning ved indregning af lønstigninger i bruttoavancen indtræder 1. marts 1976.

Bilag I.

Udvalgets spørgsmål til handelsministeren og dennes svar.

Til forslag til lov om avancestop og prisdæmpende aftaler.

Spørgsmål 1:

Omfatter »lejen for virksomhedernes lokaler« beregnet leje af egne lokaler?

Svar:

Nej. »Lejen for virksomhedernes lokaler« omfatter ikke beregnet leje af lokaler, som virksomheden ejer.

Spørgsmål 2:

Hvis spørgsmål 1 besvares bekræftende, ønskes oplyst, hvilke omkostninger, herunder forrentning af egen og fremmed kapital, bygningsafskrivning, reparationer, ejendomskatter, der kan indregnes.

Svar:

Spørgsmålet bortfalder.

Spørgsmål 3:

Hvis spørgsmål 1 besvares benægtende, ønskes oplyst, om ejendomsskatter anses for omfattet af begrebet »offentlige takster«.

Svar:

Begrebet »offentlige takster« omfatter ikke skatter og således heller ikke ejendomsskatter.

Formålet med at tillade indregning af offentlige takster er at give virksomhederne mulighed for inddækning af stigning i takster fastsat af offentlige virksomheder for levering af varer og alle former for tjenesteydelser, idet der her er tale om omkostningsstigninger, som har direkte relation til kalkulationen af varepriserne. Stigninger i afgifter og skatter m. v., som ikke har en sådan direkte relation, kan ikke indregnes i priser og avancer.

Det må dog erkendes, at der vil kunne forekomme en urimelig forskelsbehandling mellem virksomhederne i tilfælde, hvor der er tale om betydelige stigninger i ejendomsskatterne, som vil kunne indregnes af virksomheder i lejede lokaler, men ikke af virksomheder i egne lokaler. En generel ændring af loven på dette punkt kan jeg ikke gå ind for bl. a. af hensyn til de ret uoverskuelige konsekvenser ved en tilladelse til indregning af skatter og afgifter, men jeg går ud fra, at monopoltilsynet vil benytte sin dispensationshjemmel til at hindre at urimeligheder opstår.

Bilag 2.

FORENINGEN AF STATSAUTORISERED E REVISORER

10. februar 1976.

Vedrørende lovforslag nr. 165 „Lov om ændring af lov om begrænsning af udbytter og vederlag m. v.“.

I forbindelse med de af handelsministeren foreslåede ændringer, som i øvrigt findes rimelige og hensigtsmæssige, skal foreningen herved tillade sig at rette henvendelse til udvalget med henblik på yderligere at søge præciseret, hvorvidt en af handelsministeriet hidtil anvendt fortolkningspraksis har været og fremtidig vil være i overensstemmelse med lovgivernes hensigt.

Det drejer sig om en fortolkning af bestemmelsen i § 4, stk. 3 i den hidtil gældende lov (nr. 50 af 11. marts 1975). Denne bestemmelse har følgende ordlyd:

»Det i § 3 nævnte samlede vederlagsbeløb m. v. forhøjes eller nedsættes i forhold til eventuelle ændringer i antallet af medlemmer af bestyrelse, repræsentantskab, direktion eller lignende organer.«

Handelsministeriet har ved konkrete sagers behandling om denne bestemmelse meddelt, at der efter ministeriets formening ved beregningen af det tilladelige, samlede vederlagsbeløb ikke alene skal tages hensyn til ændringer i antallet af medlemmer i bestyrelse m. v., men også til den periode, i hvilken de pågældende medlemmer har fungeret.

Erfaringerne har med tydelighed vist, at et betydeligt antal selskaber har forstået lovens tekst efter dens ordlyd og derfor ved fastsættelsen af bestyrelseshonorarer m. v. ikke i alle tilfælde har taget hensyn til, om de enkelte ind- og udtrådte bestyrelsesmedlemmer har fungeret i større eller mindre dele af et regnskabsår eller en valgperiode. I praksis bortses bl. a. ofte fra periodisering, når indtræden er sket på

den ordinære generalforsamling, hvor foregående års regnskab er godkendt.

Aktieselskabs-Registeret har derimod ved kontrollen med lovens overholdelse måttet følge handelsministeriets fortolkning og har derfor søgt at foretage en periodisering i hele måneder indenfor regnskabsåret.

Denne praksis har givet anledning til et betydeligt antal sager som efter korrespondance mellem selskaber, resp. disses advokater eller revisorer, og Aktieselskabs-Registeret i mange tilfælde er resulteret i et krav fra Aktieselskabs-Registeret om tilbagebetaling af de efter registerets opfattelse for meget udbetalte honorarbeløb.

Det er foreningens erfaring fra den forløbne tid, at et stort antal af disse sager har drejet sig om mindre beløb (1.000–3.000 kr.) og at det har voldt uforholdsmæssige, administrative vanskeligheder, såvel for det i forvejen arbejdsmæssigt hårdt belastede Aktieselskabs-Register som for mange selskaber og bestyrelsesmedlemmer. Disse sidstnævnte har i god tro og i overensstemmelse med lovens tekst henholdsvis udbetalt og modtaget de pågældende vederlag, hvorfor kravet om tilbagebetaling er forekomme uforståeligt og ikke rimeligt. Kravene om tilbagebetaling skaber i reglen også administrative vanskeligheder i forhold til skattemyndigheder og i forbindelse med indeholdelse af A-skat.

Problemet har været og er stadig særlig aktuelt i disse år, hvor bestyrelserne udvides som følge af de nye selskabsloves bestemmelser om medarbejderrepræsentanter i selskabernes bestyrelser. Tidspunkterne for disses indtræden

Bilag til bet. o. lovf. vedr. avancestop m. m.

kan som følge af de særlige procedureregler herfor variere fra selskab til selskab, men sker dog ofte tidsmæssigt tæt op ad selskabernes ordinære generalforsamlinger (jfr. aktieselskabslovens § 177, stk. 2, sidste punktum).

Da honorarer til medlemmer af bestyrelser m. v. i praksis anses som et vederlag for ansvar for et selskabs ledelse i en ikke ganske nøje afgrænset periode og derfor ofte ikke fastsættes efter antal måneder eller andre korte perioder, er det foreningens opfattelse, at handelsministeriets snævre periodiseringsfortolkning for det første ikke er rimelig og for det andet er forbundet med helt praktiske vanskeligheder for alle implicerede parter, ligesom det efter foreningens opfattelse er tvivlsomt, om lovteksten giver hjemmel hertil.

Imod den snævre periodisering taler også den kendsgerning, at loven af 11. marts 1975 havde virkning for regnskabsår, hvor ordinære generalforsamling afholdtes efter den 7. marts 1975. At en snævre periodiseringsfortolkning med tilbagevirkende kraft ikke er rimelig i de tilfælde, hvor udbetaling af vederlag for det pågældende regnskabsår er sket måske lang tid før lovforslagets fremsættelse synes da også erkendt i handelsministeriet, jvf. kontorchef Frede Christensens artikel i »Revision og Regnskabsvæsen« nr. 6, 1975, hvorfra kan citeres:

»I disse tilfælde, hvor udbetalingen af vederlaget på udbetalingstidspunktet var fuldt lovlig, må det antages, at de for udbetalingen ansvarlige ikke kan tilpligtes at indbetale det efter loven for meget udbetalte beløb.«

Det kan yderligere forudses, at en fortsat snævre periodiseringsfortolkning vil give anledning til endnu flere misforståelser og deraf følgende merarbejde for alle implicerede parter og endnu flere ikke rimelige resultater, såfremt de i lovforslag nr. 165 foreslåede ændrin-

ger bliver vedtaget. Den foreslåede nye bestemmelse i § 3, stk. 2 om, at det vil være tilladt at anvende *indtil 5.000 kr.* til hvert medlem af de nævnte organer, og den nye bestemmelse i § 4, stk. 3, 2. punktum, om, at det vil være tilladt at anvende *et beløb af indtil samme størrelse* som det beløb, der har været tillagt en forgænger, vil normalt blive opfattet som tilfaldelse til at anvende *et konkret beløb*. Såfremt ministeriet og dermed Aktieselskabs-Registeret imidlertid fortsat vil praktisere en snæver periodisering, som *ikke* fremgår af loven, vil det uvægerligt give anledning til endnu flere divergencer, som vil forekomme unødigt arbejdsbelastende og føre til irritation for selskaber og bestyrelsesmedlemmer, som har handlet i god tro.

Idet det skal understreges, at foreningens henvendelse *ikke* skyldes ønsker om at muliggøre forøgede vederlagsbeløb, men *alene* har til formål at undgå tvivl om lovens forståelse og dermed en lang række i realiteten ubetydelige men dog tidskrævende sagsbehandlinger, skal foreningen anmode om, at folketingsudvalget overvejer:

- 1) enten at klargøre lovens tekst på dette punkt
- eller 2) at tilkendegive, hvorvidt en snævre periodisering er tilsigtet med denne lov.

Det kan sluttelig tilføjes, at foreningen ved samtaler og møder med handelsministeriet og Aktieselskabs-Registeret har drøftet en mere hensigtsmæssig praksis omkring dette problem. Det er foreningens opfattelse, at der i realiteten er opnået enighed om en fremgangsmåde, som *dels* vil være mindre arbejdskrævende for Aktieselskabs-Registeret, og *dels* vil kunne anses for mere rimelig, set fra selskabernes side, idet man vil opnå, at *alene væsentlige* forhold vil give anledning til krav om tilbagebetaling m.v.

P. f. v.

Preben Juul Kjær

formand.

Til folketingets erhvervsudvalg.

Bilag 3.

Handelsministerens kommentarer til henvendelse fra Foreningen af statsautoriserede Revisorer.

Allerede på et tidligt tidspunkt er jeg blevet opmærksom på, at der for det enkelte selskab kan opstå problemer i forbindelse med fortolkningen af udbyttebegrænsningslovens § 4, stk. 3. Dette forhold er da også indgået i de overvejelser, handelsministeriet har haft forud for fremsættelsen af det foreliggende lovforslag.

Aktieselskabs-Registeret, der sammen med forsikringsrådet administrerer loven, har fortolket bestemmelsen i § 4, stk. 3, således, at registeret ved beregningen af det tilladelige, samlede vederlagsbeløb har taget hensyn til såvel ændringer i antallet af medlemmer i bestyrelsen m. v. som til den periode, i hvilken de pågældende medlemmer har fungeret. Denne fortolkning har givet anledning til visse vanskeligheder, idet loven efter sin ordlyd kan give det indtryk, at det er tilstrækkeligt at tage hensyn til ændringer i antallet af medlemmer.

Som følge af den tvivl, der kan være om lovens fortolkning på dette punkt, har et antal selskaber ved beregningen af det samlede vederlagsbeløb undladt at tage hensyn til den periode, i hvilken bestyrelsesmedlemmerne m. v. har fungeret. Aktieselskabs-Registeret har derfor været nødsaget til i ca. 200 tilfælde at rejse krav om indbetaling til selskabet af for meget udbetalt bestyrelsesvederlag.

Den typiske situation har været, hvor antallet af medlemmer i en bestyrelse er øget i løbet af et begrænsningsår, og hvor man på den efterfølgende ordinære generalforsamling tillægger det nye medlem honorar af samme størrelse som det honorar, der er ydet til de øvrige medlemmer, der har deltaget i ledelsen i hele regnskabsåret.

Nogle sager af denne art er blevet indbragt for handelsministeriet som rekursmyndighed,

og jeg kan bekræfte, at man i disse sager har udtalt, at der efter handelsministeriets opfattelse ved beregningen af det efter udbyttebegrænsningslovens § 3 tilladelige, samlede vederlagsbeløb ikke alene skal tages hensyn til eventuelle ændringer i antallet af medlemmer af bestyrelse m. v., men også til den periode, i hvilken de pågældende medlemmer har fungeret.

Spørgsmålet om periodisering af vederlagsbeløbet er blevet aktualiseret på grund af den foreslåede nye 5.000 kr.'s regel. Som det fremgår af foreningens skrivelse, har der været ført en række forhandlinger mellem foreningen og Aktieselskabs-Registeret, og også handelsministeriet har været inddraget i disse drøftelser. På baggrund heraf har Aktieselskabs-Registeret – for til dels at imødekomme den rejste kritik – peget på muligheden for en mindre ændring af nævnte praksis, således at vederlaget til indtrædende bestyrelsesmedlemmer m. v., der vælges på eller i tilknytning til en ordinær generalforsamling, der finder sted i løbet af de første 6 måneder af regnskabsåret, ikke skal periodereguleres. Det er endvidere tanken, at de 5.000 kr. ikke skal periodereguleres, uanset det enkelte medlems indtrædelsestidspunkt.

En sådan ordning vil kunne administreres på baggrund af de indsendte kontrolerklæringer, idet samtlige nødvendige oplysninger fremgår heraf. I øvrigt vil jeg mene, at den omtalte ordning må kunne tilfredsstille Foreningen af statsautoriserede Revisorer.

Herefter har jeg ikke noget imod, at lovens § 3, jfr. § 4, stk. 3, vil blive administreret i overensstemmelse med den skitserede ordning, og jeg mener ikke, det vil kræve nogen lovændring.

Bilag 4.

Udvalgets spørgsmål til handelsministeren og dennes svar.

Ad forslag til lov om ændring af lov om pengeinstitutters rentemarginal. (F. 166).

Spørgsmål 1:

Har skrivelse af 12. oktober 1975 fra Den danske Bankforening og Danmarks Sparekasseforening været forelagt for Nationalbanken?

Svar:

Medens Nationalbanken var inddraget i de overvejelser, der gik forud for fremsættelsen af forslaget til loven om pengeinstitutters rentemarginal, har jeg ikke fundet anledning til at forelægge pengeinstitutternes skrivelse for Nationalbanken.

Spørgsmål 2:

Har ministeren kommentarer til skrivelsen i øvrigt?

Svar:

Argumentationen i skrivelsen fra bankforeningen og sparekasseforeningen og den fremførte kritik fører pengeinstitutterne til den konklusion, at rentemarginalloven snarest muligt bør søges ophævet.

Heri er jeg ikke enig, idet jeg har den opfat-

telse, at modstående hensyn tilsiger, at loven opretholdes i alt fald indtil den 31. marts 1977, jfr. bestemmelsen i lovens § 11, stk. 1.

Jeg finder derfor ikke, at der er grundlag for at gå ind på en nærmere efterprøvning af argumentationen.

Forholdet havde været anderledes, hvis pengeinstitutternes betragtninger havde ført frem til konkrete ændringsforslag. Dette er imidlertid ikke tilfældet, og jeg må derfor – som anført i bemærkningerne til lovforslaget – lægge hovedvægten på det forhold, at erfaringsgrundlaget vedrørende rentemarginalloven endnu er meget spinkelt, og at lovens virkninger endnu ikke har manifesteret sig på en måde, der muliggør videregående konklusioner.

Der er ved rentemarginalloven tale om et indgreb, der skal virke i en 2-årig periode på samme måde som loven om forlængelse af de kollektive overenskomster, og jeg finder derfor at burde afstå fra en nærmere stillingtagen til skrivelsen indtil de med loven indhøstede erfaringer muliggør dette.